

Om chancen for at ramme et rimeligt salær

Reglerne om beregning af advokatens honorar giver løbende anledning til spørgsmål til Advokatsamfundet. Udvalgte emner omtales her.

Af advokat Lise Ravnkilde, Advokatsamfundet

Den overordnede regel om salærberegning findes i retsplejelovens § 126, stk. 2, hvorefter advokaten ikke må opkræve højere vederlag, end hvad der kan anses for rimeligt. Siden Højesterets dom i UfR1978.448H er det fast antaget, herunder i Advokatnævnets praksis, at følgende parametre skal vurderes for at finde frem til det rimelige salær:

- Arten og omfanget af advokatens arbejde
- Sagens betydning og værdi for klienten
- Det med sagen forbundne ansvar
- Det opnåede resultat
- Om advokaten har ydet ekspertrådgivning
- Eventuelt hastearbejde/arbejde uden for normal arbejdstid

Tidsforbruget og den af advokaten fastsatte timetakst er som oftest udgangspunkt for salærberegningen, således at de øvrige parametre kan trække i den ene eller den anden retning. Advokatnævnets praksis viser, at der er ganske stor forskel på advokaters timetakster, og at taksten – hvis denne efter advokatens oplysninger er bærende for salærberegningen – i sig selv kan føre til en salærnedsættelse.

I ANK 2015-4488 fra 26. maj 2016 nedsatte Advokatnævnet et samlet salær fra 15.000 kroner til 10.000 kroner inklusive moms. Der var tale om to 'ens' erhvervsager, hvor advokaten til nævnet havde oplyst et samlet tidsforbrug på maksimalt 2,5 timer. Advokaten havde særlig ekspertise inden for området, men Advokatnævnet fandt, at salæret – med en beregnet timetakst på 6.000 kroner inklusive moms – under hensyn til, at sagerne hverken var særligt komplicerede eller ansvarsfulde, ikke var rimeligt.

I ANK 2014-3754 fra 29. februar 2016 nedsatte Advokatnævnet et salær i en erhvervsag fra 29.610 kroner til 16.080 kroner eksklusiv moms, fordi sagen blev varetaget af en advokatfuldmægtig. Der var tale om en genoptaget klagesag, hvor klager stedse havde gjort gældende, at sagen skulle afregnes til 960 kroner pr. time eksklusiv moms. Klienten (klager) havde fulgt en juridisk rådgiver fra en tidligere ansættelse til advokatkontoret, uden at der var taget direkte stilling til, om den oprindeligt aftalte takst på 960 kroner fortsat skulle være gældende. I mangel af direkte aftale om timetaksten godkendte Advokatnævnet salæret på 29.610 kroner under den forudsætning, at den juridiske sagsbehandler var advokat og kunne beregne sig en højere timeløn end 960 kroner eksklusiv moms. Under genoptagelsen kom det frem, at han var ansat som advokatfuldmægtig, hvorefter nævnet ikke kunne godkende den høje timetakst og nedsatte salæret svarende til taksten på 960 kroner eksklusiv moms.

Selvom tidsforbruget i praksis spiller en stor rolle, er der ikke nogen *generel* advokatetisk pligt for en advokat til at føre et timesagsregnskab. Advokaten har heller ikke pligt til at fremlægge et tidsregnskab for klienten eller for Advokatnævnet. Hvis advokaten imidlertid selv har tilkendegivet, at tidsforbruget er udgangspunktet for salærfastsættelsen, må det forventes, at advokaten kan redegøre herfor.

Retshjælpsforsikringssager

Retshjælpsforsikringssagerne synes i salærsammenhæng at være en stadig kilde til tvivlsspørgsmål (og frustrationer).

Når man som advokat påtager sig en sag med retshjælpsforsikringsdækning, accepterer man at føre sagen på de vilkår, som fremgår af forsikringsbetingelserne. Det betyder, at salæret skal fastsættes efter landsretspræsidenternes vejledende takster, og at advokaten ikke må opkræve yderligere salær direkte hos klienten for den del af sagen, som er omfattet af forsikringen. Det er vigtigt, at klienten fra starten er orienteret om egenbetaling i form af selvrisko og eventuelle beløb, som måtte ligge ud over forsikringens dækningsmaksimum. Advokatens salær skal fastsættes efter de vejledende takster, også selvom en del af dette betales af klienten selv på grund af overskridelse af dækningsmaksimummet.

Advokatrådets Responsumudvalg har 14. juni 2016 haft lejlighed til at udtale sig om grundlaget for anvendelsen af landsretspræsidenternes takster i en retshjælpssag. Sagen drejede sig om ophævelse på grund af mangler af et køb ved en båd til en værdi af 1.150.000 kroner. Efter udtagelse af stævning blev sagen forligt ved sælgers betaling af et afslag på 200.000 kroner. Forsikringsselskabet anførte, at man ved anvendelse af taksterne skulle se på manglernes værdi, og ikke bådens værdi – det var advokaten ikke enig i. Responsumudvalget udtalte, at "Med bemærkning at sagens værdi i overensstemmelse med påstanden i stævningen må ansættes til 1.150.000 kroner, finder Responsumudvalget efter en samlet vurdering ikke grundlag for at kritisere [... det opkrævede salær]."

Pactum de quota litis

Det fremgår af de advokatetiske regler pkt. 16.2, at en advokat ikke må indgå honoraraftaler om vederlæggelse af en andel af det udbytte, der måtte opnås ved gennemførelse af en sag (pactum de quota litis).

Reglen om, at advokatens honorar ikke må udgøre en andel af det opnåede udbytte, har stået i de advokatetiske regler siden 1991, men også før dette tidspunkt blev det anset for 'utilstedeligt' at lade honoraret være afhængigt af udbyttet. Axel H. Petersen anfører således i bogen 'Sagførersalærer – en håndbog' fra 1958, at retsplejemæssige og kollegiale hensyn taler imod denne honorarform.

I forbindelse med IBA-konferencen i København i 2010 bragte *Advokaten* 6/2010 en omtale af en debat om pactum de quota litis, hvor en række argumenter for og imod reglen blev fremført. Set fra et klientperspektiv kan man på den ene side hævde, at en aftale om andel af udbytte er let at forstå og giver en vis sikkerhed i forhold til omkostninger til egen advokat – desværre gælder det ikke alle de øvrige omkostninger, der kan være, for eksempel ved en retssag. På den anden side kan klienten have meget vanskeligt ved at vurdere, om det er en rimelig aftale i forhold til den ydelse, advokaten skal levere. Det var også fremme i debatten, at denne salærform kan medføre, at advokater vil påtage sig sager, som ellers ikke vil blive ført og dermed giver en bedre 'access to justice'.

Et væsentligt argument for forbuddet er således, at advokatens uafhængighed og uvildige rådgivning ikke må komme i fare som følge af afregningsformen. Dette kommer også til udtryk i AER 12.2 nr. 6 vedrørende interessekonflikt ved honoraraftale om at modtage ejerandele i selskaber.

Man kan anføre, at advokatens og klientens interesser altid vil være sammenfaldende; jo større udbytte, jo større honorar. Dette er sandt i absolutte termer, men ikke nødvendigvis i relative, som det fremgår af dette karikerede eksempel:

En advokat kan opnå en erstatning på en million kroner til sin klient ved fem timers arbejde, og der er aftalt et honorar på ti procent af udbyttet. Herved vil advokatens timeløn blive 20.000 kroner. Hvis advokaten kan se en chance for at opnå yderligere 200.000 kroner gennem en retssag, hvilket måske vil koste 25 timers arbejde, kan advokaten se frem til en samlet gennemsnitlig timeløn på 4.000 kroner. Under den forudsætning, at advokaten har rigeligt at udfylde arbejdsugen med, kan det ikke udelukkes, at advokaten kunne være fristet til at nedtone muligheden for at vinde retssagen og slutte sagen forligsmæssigt på den ene million. Skulle retssagen falde ud til modpartens fordel, ser regnestykket helt kedeligt ud for vores advokat, idet han nu har arbejdet 'gratis' i 25 timer, hvis man sammenligner med den oprindelige forligsmæssige løsning.

Et andet mere jordnært argument mod pactum de quota litis er, at chancen for at ramme et rimeligt salær jf. retsplejelovens § 126, stk. 2, simpelthen ikke er særlig stor. Hvis der aftales salær som en fast andel af udbyttet, inddrages kun ét af de mange salærparametre (det opnåede resultat) og det endda på en meget rigid måde.

Det skal for fuldstændighedens skyld nævnes, at der ikke er noget til hinder for, at en advokat aftaler, at salæret *maksimeres* til en andel af for eksempel den opnåede erstatning. Værdien af en sådan aftale kan diskuteres, da advokaten altid vil have mulighed for at trække i nødbremsen og udtræde af sagen, hvis det på et tidspunkt står klart, at salær og arbejdsindsats ikke kommer til at hænge sammen. Her vil klienten stå tilbage med et salær, der skal betales, og en sag, der skal overdrages til en ny advokat.

FAKTABOKS:

Advokater må i henhold til nævnspraksis ikke fakturere for

- Sagsoprettelsesgebyr og lignende gebyrer
- Ikke-juristers tidsforbrug, med mindre der er tale om egentlig sagsbehandling
- Porto og kopi, med mindre dette er særligt begrundet og aftalt

Lise Ravnkilde

Advokat, Advokatsamfundets tilsynsafdeling.